

מפראהבישט

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זיעוועכ"א

סגולת הצדיק משטפנשט זיע"א
אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], **אמר:** מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר כליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממנו, שידבר לפחות מאולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי פרשת חיי שרה תשפ"ב

גליון 53

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

מתורת בנו הרה"ק רבי אברהם מפראהבישט

עצה לכוונת התפילה

מאת הרה"ק רבי אברהם מפראהבישט זי"ע
בנו של רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע

הדף הראשון שבסידור שלך, תקבל עליך לאומרו בלב שלם ובדעה מיושבת בכל האפשרות ובכל יכלתך, וכשתגיע לסוף הדף הזה אז תראה לקבל עליך כנ"ל על דף השני, ואחר כך על דף השלישי וכו"ל.⁽²⁾

מכתבי הגה"ח רבי ישראל פסח וועטשיטין זצ"ל אבד"ק נאוועיסליץ

"ויצא יצחק לשוח בשדה" (בראשית כ"ט.)
(לשוח - לשון תפילה כמו ישפוך שיחו, רש"י)

הרה"ק רבי אברהם מפראהבישט זי"ע, קבל לפניו אחד מאנשיו כי מוטרד הוא בפרנסתו ואי אפשר לו לכוון לבו לתפלה. ויען ויאמר לו, תתפלל מתוך הסידור דוקא⁽¹⁾, ואת

השלמות ויאונם

הר"מ מטשערנאביל נתן לו הקוויטל שיתן לו סדר תשובה, ופירט בהקוויטל את כל העבירות שעשה רח"ל, ויהי כאשר ראה הרה"ק הר"מ מטשערנאביל את חשבון הנפש הנשחת הלוה, השיב לו 'אני כבר זקנתי ושבתי: מחקבל עלי בעל תשובה קשה כזה לתקנו, סע נא לאדמו"ר מרוזין, הוא עוד צעיר לימים, הוא יקבל אותך וישעך לך'. ויסע הבעל תשובה הלזה לאדמו"ר מרוזין זי"ע, ויתן גם לפניו את הקוויטל שנתן להצדיק הרה"ק מטשערנאביל עם חשבון כל העונות שעשה, הגדולים עם הקטנים, החמורים עם הקלים. ויהי כקרואו אדמו"ר מרוזין את הקוויטל הזה ויסדר לו תשובה בסדר זה: היינו מראש מקדם יראה שכל דיבור ודבר שבקדושה שיאמר, הן תפלה ברכות וברכת המזון אפילו ברכת אשר יצר, אל יאמר בעל פה, רק דוקא בסידור. וגם בכל עת שישב אדמו"ר מרוזין זי"ע בשלחנו הקודש צוה עליו להבעל תשובה ששיבט רק על פני קדשו של אדמו"ר מרוזין ולא ירף עינו ממנו. זה היה סדר תשובתו של אדמו"ר מרוזין לבעל תשובה קשה כהנ"ל. וסיפר אדמו"ר ציס"ע [מטשורטקוב] זצ"ל לה' מדריגה ולקח קוויטליך. וסיים אחר כך מרן אדמו"ר זי"ע 'ממילא כשעשה כל מה שצוה עליו אבי [הרה"ק מרוזין] זי"ע ידע אחר כך מעצמו לעשות הכל מה שצריך לעשות תשובה על כל דבר ודבר.

(2) על דרך שאמרו חז"ל (תורת כהנים, פר' מצורע, ובכמה מקומות בש"ס): אמר רבי עקיבא: כל ששמועו מרובה ושמועו מועט, תפשתה המרובה לא תפשתה תפשתה המועט תפשתה.

וראה מה שכתב החתם סופר (על התורה, פר' כי תצא ד"ה כי תבנה) וזה לשונו: על פי מה שאמרו חז"ל שחייב אדם לעשות גדרים וסיגים ומכל שכן בעל תשובה שצריך אדם מושבעים שערי היתר שלא ליגע בשער אחד של איסור, אמנם צריך לזה שמירה יתירה שלא תהי' השמירה לו למכשול כמו"ש חו"ה, כי היצ"ח ילחום כנגדו להעביר גדרו וכי יכול לו הי' לו למדריגה לעלית אל מה שאחריה למנהגה אל אחרת עד שיגע בגוף האיסור והוא תבעל גדר יהיה נגמט על זה הרבה מאוד, על דרך מה מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו ממנו וזה מרמז הקרא כי תבנה בית חדש שתחדש ביתך לשוב אל ה' אוי העיקר ועשית מעקה לגיך גדרים וסיגים אך אמנם השמר שלא תשים דמים בביתך שלא ישים המעקה ההוא דמים בביתך כי יאולי סוף שיפול הנופל ממנו פן מן אותו המעקה יפול ח"ו.

(1) ראה בצעטיל קטן להרה"ק מליזענסק זי"ע (אות יא) וזה לשונו: ירגיל את עצמו להתפלל בכל כחו ובקול המעורר הכונה להדבק המחשבה לדיבור ופניו אל הכותל בתוך סידור התפלה בבוקר ובערב ולא יסתכל לצדדין מתחילת התפלה עד סופה.

וכתב הרה"ק מקאמרנא זי"ע בספר שלחן הטהור (סי' מט סע"ב): מרן האריז"ל היה מתפלל מלה במלה מתוך הסידור ולא על פה.

וכן כתב בסידור רבי שבתי (דיני תפלה בבית הכנסת, דף ט:). לא יתפלל כלל ועיקר בעל פה, רק הכל מתוך הכתב וספר, כמנהג מורינו [האר"י הק"ן] ז"ל, ויעזור מאד לעזור את הכוונה. ועיי"ש עוד.

וראה **בשערי תשובה** (סי' צו סק"ב) שכתב בזה הלשון: כתב המג"א דהאר"י ז"ל היה מתפלל מתוך הספר כו' וכתב בספר הכוונות כתב דפסקי דזמרה ויצר אור היה אומר מתוך הסידור אך תפלת י"ח היה אומר בעינים סגורות. וכתב מה"ב שכ"א ישער בעצמו אם יוכל לכוין יותר מתוך הספר או בע"פ וככה יעשה עפ"י מדותיו וכן מובאר שם במג"א והביאו בבה"ט.

ובספר **גאולת ישראל** הביא בשם הרה"ק רבי שלמה מהייסן זי"ע (מאמרים משמו אות ו) בזה הלשון: סגולה למי שיש לו ח"ו מחשבות רעות ורעות בשעת התפלה או בשעת לימוד התורה, אזי יתפלל מתוך הסידור וכן בלימוד התורה כן. והנה למוד מתוך רמז קודש מאמר תוה"ק שאמרה (אסתר ט כה) "אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה" והבן. וכה נזכה שיפלו מעלינו כל המחשבות רעות ורעות ולהיות מעובדי השי"ת באמת ונזכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו ויתגדל ויתקדש שמיא רבא אמין.

וראה עוד בספר **שליה הק'** (מסכת תמיד, פרק נר מצוה) שכתב בזה הלשון: ראה ראיתי מהחרידים את דבר ה', שמשוימן סידור פתוח לפנייהם בשעת חרות ש"ץ התפילה, ויהיה עיניהם ולבם שם ולא יראו חוצה, ואז מכוונים על כל מלה ומלה, ועונים קדושה ואמן ומודים בשבח ותהלה הוא העולה למעלה עד רום מעלה, ופותח המקור העליון ומשקה את השתלשלות של העולמות כולו.

ובספר **דברי דוד** (דף כב). מובא בשם הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זי"ע שסיפר פעם אחת, שבעל תשובה אחד בא לפני הרה"ק המגיד רבי מאטילי מטשערנאביל זי"ע, והבעל תשובה הלזה הרשיע מאד מקודם, כמש לא הניח עבירה אחת שלא עבר עליה רח"ל, ובעת שבא לפני הרה"ק

ברכוני לשלום

סגולת נפלאות לשבת שמחה ולחיוזק הסגולה "שכל המוכיר בליל זכות רבינו שלום הגדול יזכה לשבת שמחה".

אומרים 'ישמחו במלכותך' ע"פ הכתוב "וביום שמחתכם ובמועדיכם"

כתב עולת שבת: מה שאומרים 'ישמחו במלכותך' פירש ה"ר כהן צדק שסמכו על מה שכתוב (במדבר י') 'וביום שמחתכם ובמועדיכם' וגו' ואמרו (ספרי בהעלותך) ובוים שמחתכם זה שבת, ויש לומר שעל זה סמכו לומר 'ישמחו בך כל ישראל מקדשי שמך' עכ"ל.

לימוד התורה בשבת מביא לזמר ולספק ולרקוד בשמחה ובדביקות

שלא נחשוב ח"ו לצאת יד חובתנו בחסידות ונתרשל - על סמך זה - מלימוד התורה. אדרבה אש החסידות תוקד בנו שנתפלל בדביקות ומסירת נפש להשי"ת להאיר עינינו בתורתו ונזכה ללמוד תורה לשמה. ואיתא במדרש עה"פ "כי קולך ערב ומראיך נוה", קולך ערב בתפילה, ומראיך נוה בתורה. שניהם כאחד משולבים יחד. ואיתא בפסקתא (מובא בבני יששכר סיון א ט) אשר לשם זה נתנה התורה בחדש סיון, יען בחדש סיון מזל תאומים שהוא אדם שיש לו פה לדבר וידיים לספוק ורגלים לרקד, עיי"ש. והכל מודים שבשבת נתנה תורה (שבת פו:). וזהו דרך החסידות לומר לספק ולרקוד בשבת בשמחה בדביקות לקל עליו... אמירת זהר בשבת אצל רבו אחר שטבל במקוה מסוגל לשמחה לומר לספוק ולרקוד בקדושה וטהרה, ותזכור להמתקת הדינים ברחמים וחסדים. אמרי חיים (בראשית עמ"ג, ד"ה ויברך אותם)

הנהגות ישירות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספרי תלמידי הבעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוזי"ן כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

וְאִם יָשָׁב לְאָכַל, יִכְוֶן גַּם-כֵּן בְּאֲכִילָתוֹ: אֲנִי אוֹכֵל בְּכַדִּי שְׂיֵהֶיָה לִּי פֶחַ לַעֲשׂוֹת מִצְוֹתָיו, וְיֵהֶיָה נֶחֱת-רוּחַ לְיוֹצְרִי, וְיֵהֶיָה לִּי פֶחַ לַעֲשׂוֹת גַּם-כֵּן וְלַעֲסֹק בְּפִרְנָסְתִּי בְּשִׁבִיל דְּבַר זֶה דְּהֵינּוּ שְׂהֵשִׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁלַח לִּי פִּרְנָסְתִּי עַל יָדוֹ בְּעֶצְמוֹ. וּבְזֶה הוּא נֶחֱת-רוּחַ לַהֲשִׁים יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא מְשַׁפֵּיעַ עַל חֲלָקוֹ מִמְּוֹנוֹ בְּיַחֲד גָּמוּר בְּלִי שׁוּם דְּבַר אַחַר פְּלֵל הַמְּפָרִיד בֵּינֵנוּ וּבֵין קוֹנֵנוֹ חֶסֶד וְשָׁלוֹם. וַיֹּאמֶר זֶה הַנְּזָכָר לַעֲלִיל בְּפֶה מְלֵא קֶדֶם אֲכִילָה.

שלמות שלום - השלמות וציונים

ואחר אכילת המוציא יאמר בזה הלשון: "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, אין אני אוכל להנאת גופי חס ושלום, רק שיהיה גופי בריא וחזק לעבודתו יתברך שמו, ואל יעכב שום חטא ועוון והרהור רע ותענוג גשמי את היחוד קודשא בריך הוא על ידי ניצוצות קדושות של האכילה והשתיה הזה", ויכוין כשהוא אוכל דבר מה או שותה דבר מה, שהטעם שהוא מרגיש בפיו בשעת לעיסה ובשעת גמיעה, היא פנימיות הקדושה וניצוצות הקדושה השורה במאכל או במשקה ההוא, ועל ידי האכילה והשתיה בשיניים והאיצטומכא נברר הפנימיות מהמאכל שלא יעשה מותר להשפיע לחיצונים, ואז נפשו נהנית מהפנימיות והפסולת נעשה מותרות ונדהה אל החיצונים, ויקבל אז במחשבתו שתיכף ומיד כשירגיש שיצטרך לנקבו, לא ישהה את הפסולת בקרבו לטמא ח"ו את מוחו ולשקץ את נפשו להשהות את הצואה והשתן בקרבו אפילו רגע אחד. וגם יצייר לפניו בשעת אכילה האותיות "מאכל" בכתב אשורית, ויהרהר שעולה צ"א כמנין הוי"ה בשילוב אדני".

וכן כתב בספרו הקד' נועם אלימלך (פר' בא ד"ה וזהו פירוש הגמרא) בזה הלשון: וזהו פירוש הגמרא "זכור ושמוך בדיבור אחד נאמר", ר"ל "זכור" הוא רמז לדיבור כנ"ל, ו"שמוך" הוא רמז למחשבה, על דרך "ואבינו שמר את הדבר", ובין המחשבה ובין הדיבור צריכים להיות שניהם אחד בקדושה ובטהרה, דהיינו אם הוא מחשב לעשות מצוה, צריך גם כן להוציא בפיו בדיבור שהוא רוצה לעשות מצוה זאת, ויאמר "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה". וזהו פירוש הפסוק "לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", ר"ל במה שהוא מוציא מפיו שהוא עושה לשם ה', "יחיה האדם" זה הוא עיקר החיות של אדם. עכ"ל.

וראה דברי אלקים חיים שכתב בספה"ק מאור ושמש (רמזי פסח, ד"ה עבדים היינו) וזה לשון קדשו: יש לרמוז גם כן באמרו אח"כ 'ברוך המקום ברוך הוא', רוצה לומר שתחילה צריך להמשיך קדושה וברכה אל המקום שהוא היה מוצאות הפה מקום הדיבור שלא יחיה בהם אחיות החיצונים ואח"כ ראוי לומר ברוך הוא, שהוא להמשיך ברכה ממקור העליון אל הדיבור וכו', ואמר חכם מה הוא אומר מה העדות והחוקים והמשפטים וכו' שהחכם שואל על העדות מדוע צריך האדם להעיד בפיו בשעת עשיית המצוות שהוא עושה המצוה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, אפילו אותן המצוות שהם נעשים במעשה בלי דיבור ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח, פירוש שע"י הדיבור הוא ממשיך אור המוחין עלאין שעולין ס"ח אל הפה ומייחד קודשא בריך הוא ושכינתיה. ועיי"ש עוד שהארץ בזה.

כה) "צדיק אוכל לשבע נפשו, ובטן רשעים תחסר". כי האצטומכא אינה יכולה לטחון אלא מה שהיא יכולה להחזיק, והרשעים שממלאין אותה ואוכלין עד שהחך לא יתאוה לאכול מחסרים בטנם ומקלקלים אותו והחסרון בבטנם זהו הקלקול. אך הצדיק שאוכל לשובע נפשו ולהסיר הרעבון לבד הוא מקיים את הגוף שאוהב נפשו לעשות הישר בעיני ה', והמשכילים יבינו.

ביד האדם לעשות כל סעודותיו סעודת מצוה

ובספה"ק פלא יועץ (ערך אכילה ושתיה) כתב דברי הדרכה בעניין זה וזה לשונו: אכילה ושתיה יש בהם שלשה סוגים: מצוה והתר ואסור. ויש ביד האדם לעשות כל סעודותיו סעודות מצוה בהצטרף אלו התנאים הנאמרים באמת מפי סופרים אשר מפייהם אנו חיים. ראשונה צריך לכוון באכילתו שיהיה בריא וחזק לעבודת האל יתברך שמו, ולהיות "גמל נפשו איש חסד" (משלי י"א ז), דהיינו לברר ולהוציא לאור כל ניצוצי הקדושה הדבוקים בכל אשר יאכל ואשר ישתה. וצריך להתפלל על מזונו קדם כל אכילה, והוא חיוב גדול כמבאר בזהר (שמות עמוד סב). (ואני הקטן סדרתי נוסח תפלה להוציא הכוונות שאמרנו בפה, כי יש תועלת בהוצאת הפה לזכירת הלב, וגם יועיל להשרות קדושה על האכילה בפרט שכונתו לשמים, וסמכותיה בבית תפלתו בסיעתא דשמיא). והנה הקורא בספר הקדוש "ראשית חכמה" (שער הקדושה טו) בעיניו יראה כוונת האכילה אשר שוו בשיעוריהן עם הקרבנות. אשרי ילוד אשה אשר ידו משגת להיות בונה בשמים עליותיו על ידי אכילותיו, ובלבד שיכוון לבו לשמים ויעשה הדברים כדת וכהלכה, וטהר ידים יוסיף אמוץ (אייב טו) לזהר בנטילת ידים כהגן וכתקון חז"ל. עד כאן לשונו, ועיי"ש עוד שהארץ בדרך הישר שינהג בהם האדם בעניני האכילה והסעודה.

אמירת כוונתו בפה

והרי דברי קדשו כדבריו של רבינו זי"ע בענין כוונת האכילה שיהיה חזק לעבודת הבורא ברוך הוא, ושיאמר כוונתו אלו בפה כדי להשרות הקדושה על המאכל. ועל דרך זה נתבאר מה שכתב רבינו זי"ע: 'ויאמר זה הנזכר לעיל בפה מלא' וכו'.

וכן כתב הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע (צעטיל קסן אות ד): בכל הדברים שבעולם, הן בתורה הן בתפילה הן במצוות מעשיות, ירגיל את עצמו לומר בזה הלשון "הריני עושה זאת לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו". וירגיל את עצמו לומר זאת בתוכיות ופנימיות הלב, ובהמשך הזמן ירגיש הארה גדולה באמירה זו. עכ"ל. וכתב עוד (שם אות טו) בזה הלשון: קודם נטילת ידיו לאכילה יאמר "תפילת השב" של רבינו יונה ז"ל,

האכילה לעשות לצורך קיום הגוף

יכון גם כן באכילתו אני אוכל בכדי שיהיה לי כח לעשות מצותיו וכו'. כתב בשו"ע (או"ח סימן רלא) בכל מה שיהנה בעולם הזה לא יכוון להנאתו אלא לעבודת הבורא יתברך כדכתיב "בכל דרכיך דעהו" (משלי ג ו) ואמרו חכמים כל מעשיך יהיו לשם שמים, שאפילו דברים של רשות כגון האכילה והשתיה וההליכה והשיבה והקימה והתשייש והשיחה וכל צרכי גופך, יהיו כולם לעבודת בוראך, או לדבר הגורם עבודתו, שאפילו היה צמא ורעב, אם אכל ושתה להנאתו אינו משובח, אלא יתכוין שיאכל וישתה כפי חיותו לעבוד את בוראו, וכן אפילו לישב בסוד ישרים ולעמוד במקום צדיקים ולילך בעצת תמימים, אם עשה להנאת עצמו להשלים חפצו ותאותו אינו משובח, אלא אם כן עשה לשם שמים. וכן בשכיבה, אין צריך לומר שבזמן שיכול לעסוק בתורה ובמצוות לא יתגרה בשינה לענג עצמו, אלא אפילו בזמן שהוא יגע וצריך לישן כדי לנוח מיגיעתו אם עשה להנאת גופו אינו משובח, אלא יתכוין לתת שינה לעיניו ולגופו מנוחה לצורך הבריאות, שלא תיטרף דעתו בתורה מחמת מניעת השינה.

וכן כתב בשמונה פרקים להרמב"ם (פרק ה) בזה הלשון: צריך לאדם שישעבד כוחות נפשו כולם לפי הדעת וכו', וישים לנגד עיניו תמיד תכלית אחת, והיא השגת השם יתברך כפי יכולת האדם לדעת אותה. וישים פעולותיו כולן תנועותיו ומנוחותיו וכל דבריו מביאים לזו התכלית, עד שלא יהיה בפעולותיו דבר מופעל ההבל ר"ל, פועל שלא יביא אל זאת התכלית. והמשל בו שישים הכונה באכילתו ובשתיתו, ומשגלו ושנתו וקיצתו, ותנועתו ומנוחתו בבריאות גופו לבד, והכוונה בבריאות גופו שתמצא הנפש כלים בריאים ושלמים לקנות החכמות וקנות מעלות המידות ומעלות השכליות עד שיגיע לתכלית ההיא, וכו'. והכוונה בכל זה שיבריא גופו, ותכלית הכוונה בבריאות גופו לקנות חכמה.

וראה מה שכתב רבינו יונה (אבות פרק ב מונה טז) וזה לשונו: אכילה ושתיה כיצד, אין צריך לומר שלא יאכל וישתה דברים אסורים, אף כי אכל ושתה דברים המותרים והיה רעב וצמא אם להנאת גופו עשה אין זה משובח, אלא אם כן נתכוין להשלים צרכי גופו ושיאכל כדי חיותו שיוכל לעבוד את בוראו. גם האכילה הגסה עושה רעה גדולה, שכך אמרו חכמי הטבע, שרוב החלאים הנולדים הם מסבת ריבוי המאכלים, ואין לאדם לאכול כי אם עד שיסיר הרעבון מגופו, ובוה ישמור מצוות נפשו ויגרום לגופו הבריאות. אבל לא יאכל כל זמן שימתק לחכו, כי לעולם מתאוה החך לאכול עד יתמלא כרסו כפי מה שאדם יכול למלאתו ובוה יהיה לו כל חלי וכל מכה, וזהו שנאמר (משלי יג